

1.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Palvelemme sivistystoimen hallinnossa kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palvelujen järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Hyvinvointialueet ovat olleet toiminnassa vuoden 2023 alusta, josta alkaen kasvatusta-, koulutus- ja vapaa-aikapalvelujen organisointi ja kunnan elinvoimasta huolehtiminen ovat olleet kuntien keskeisin tehtävä. Toimivia yhteistyömalleja hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä kehitetään edelleen ja siinä osaston toimijat ovat aktiivisesti mukana. Lasten ja nuorten mielenterveyden pulmiin ja oireittomiseen tulisi kyetä vastaamaan ennakoivasti. Hyvinvointialue ei ole kyennyt järjestämään koulupsykologipalveluja säädösten mukaisesti. Tarve opiskeluhoitoon palveluille on ollut kasvussa.

Vilkas koulutilarakentamisen aika on päättymässä vuoden 2023 lopussa, kun Lehmon koulun liikuntasali valmistuu. Perusopetuksen kehittäminen jatkossa painottuu enemmän opetuksen pedagogiikan ja etenkin perustaitojen kuten lukemisen, laskemisen ja kirjoittamisen oppimiseen. Tunne – ja vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä koulukiusaamista vähentävien toimien kanssa ovat osa kaikille turvallisen oppimisympäristön luomista.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä kääntyi laskuun lukuvuoden 2023–2024 alusta. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisestä. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2025 asti. Varhaiskasvatuksessa lasten kokonaismäärät säilyvät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuuden kasvu ja kolmitoisen tuen järjestäminen kasvattavat resurssitarvetta.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen päivähoiton osuus on vähentynyt viime vuoden aikana noin 40 lapsipaikkaa Kontiolahdella toimineen kahden pienen yksityisen päiväkodin lopetettua toimintansa. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan jatkuvan kehityksen, jossa lapset tuodaan aiempaa nuorempina palveluihin. Varhaiskasvatuspalvelut ovat kapasiteetiltaan lähes täyskäytössä.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Palveluiden tarjontaan vaikuttaa kunnallisen tarjonnan lisäksi yksityisten palveluntuottajien tarjonta. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla. Palveluiden kysynnän mahdolliseen kasvuun varautumiseksi etenkin Lehmon alueella on syytä käynnistää suunnitteluprosessi.

Lukion opiskelijamäärä on ollut laskeva johtuen ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvusta ja Joensuuissa sijaitseviin lukioihin hakeutuvien nuorten määrän lisääntymisestä. Kontiolahden lukio on pääsemässä alle 200 opiskelijoiden lukioden korotetun yksikkörahoituksen piiriin. Valtakunnallisesti on valmistelussa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus, jonka tavoitteena on rahoitusmalli, jolla kyetään vastaamaan nykyistä paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Hallitusohjelman mukaan pienten lukioden lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta.

Kuntatalouden tiukentuminen tulee näkymään niukkuutena käytettävissä olevissa resursseissa ja myös palvelutarjonnassa. Käytettävissä olevien resurssien kustannustehokas käyttö ja palveluiden laadun säilyttäminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Palvelut järjestetty taloudellisesti tehokkaasti	Määräys B1-kielen opetustuntien lisäyksestä 1.8.2024 alkaen ei kasvata kustannuksia	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Osaston palveluiden työnantajakuvan kilpailukykyisyyden säilyttäminen	Toistaiseksi täytettäviin virkoihin ja toimiin saadaan riittävä määrä kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Ajantasaiset valmiussuunnitelmat osana kokonaisturvallisuutta	Suunnitelmat mahdollisiin häiriötilanteisiin tehty valmiiksi	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Varhaiskasvatuksen kysynnän muutoksiin on valmistauduttu etukäteen	Suunnitelmatyö Lehmon alueen palvelutarpeen kasvuun käynnistynyt	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatus toteutuu ajanmukaisesti	Yrittäjyyskasvatuspolun päivitys perusopetuksessa valmistunut	

		muutettu TA					
300 Sivistystoimen hallinto	TP 2022	1_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026	
Tuotot	1	0	0	*			
Kulut	-770	-700	-716	2,3 %			
Netto	-770	-700	-716	2,3 %	0	0	

Perusopetus

Tilivelvollinen opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhtenäisen perusopetuksen toimintaperiaatteella yhdenvertaista ja laadukasta opetusta käyttäen modernia tieto- ja viestintäteknikkaa laajan kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja oppilaiden hyvinvointia huomioivaan työskentelyyn opetus suunnitelman mukaisesti. Toiminnassamme näkyy osallisuuden ja yhteistyön merkitys oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt vuoden 2024 kansalliseksi Sivistyksen teemavuodeksi. Sivistyksen teemavuoden tavoitteena on tuoda sivistys yhteiskunnalliseen keskusteluun. Vahvistamme sivistyksen merkitystä ihmisten arjessa ja tulkitsemme sivistystä nykyhetkessä ja tulevaisuuteen katsoen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan perusopetuksen oppilaiden osaamistaso on laskenut ja tämä näkyy poikkeuksetta kaikissa osaamista mittaavissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Heikon osaamisen oppilaiden määrä on kasvanut selvästi lukutaidossa, matematiikassa ja luonnontieteissä. Heikko osaaminen korostuu sosioekonomisesti haastavammista taustoista tulevien oppilaiden keskuudessa

B1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisätään kaikille yhteisen opetuksen osalta yhdellä vuosiviikkotunnilla, jolloin oppiaineen opetuksen vähimmäismäärä nousee kuudesta seitsemään vuosiviikkotuntiin. Lisäys kohdennetaan 7. vuosiluokalle. Jatkossa B1-kieltä opetetaan kaksi vuosiviikkotuntia luokilla 1–6, kaksi vuosiviikkotuntia 7. luokalla ja kolme luokilla 8–9. Kun tuntijakoasetus voimaan astuessaan 1.8.2024 koskee vuosiluokkia 7–9, tällöin tulee B1-kielen opetusta järjestää myös 8. ja 9. luokalla siten, että myös 9.-luokkalaiset saavat yhden vuosiviikkotunnin lisää opetusta lukuvuonna 2024–2025 ja 8. luokkalaiset yhden vuosiviikkotunnin lisää viimeistään lukuvuonna 2025–2026 ollessaan 9. luokalla. Asetusmuutokset ja tuntilisäys tulee voimaan 1.8.2024 yhdellä kertaa (ei porrastetusti) koskien 7–9-vuosiluokkia. Perusopetus- ja tuntijakoasetusten muutokset tuovat perusopetukseen B1-ruotsin opetukseen vuodelle 2024 kolme lisätuntia säädöksen toteutuessa ilman porrastusta. Kontiolahdella tuntijakoa tullaan muuttamaan osoittamalla Valtioneuvoston tuntijaon ylittävät valinnaisainetunnit ruotsin kielen lisätuntien opetukseen.

Perustaitojen vahvistaminen

Hallitusohjelmassa tullaan panostamaan tulevaisuudessa erityisesti alakoulun vuosiluokilla luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Tämän mukaisesti Kontiolahden opetuspalveluissa painopisteemme on jo vuonna 2024 on moniluku- ja kirjoitustaitojen osaamisen vahvistaminen sekä opiskelun innostaminen ja lukuharrastuksen lisääminen sekä matemaattisten perustaitojen hallinnan varmistaminen. Oppimisen alkuvaiheen yksilöllisen etenemisen tukemiseksi jatkamme joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintaa.

Yrittäjyys

Päivitämme Kontiolahden yrittäjyyspolkua esi- ja perusopetuksesta toiselle asteelle. Jatkamme yrittäjyyskasvatusta kaikilla vuosiluokilla hyödyntäen seudullisen yrittäjyyskasvatustalon tukimateriaalia sekä kehittämällä yhteistyötä paikallisten yrityskumppaneiden kanssa.

Turvallisuus ja hyvinvointi

Hyvinvointi on perusta oppilaiden ja henkilökunnan viihtymiselle, työn ilon ja jaksamisen kokemiselle sekä parhaiden oppimistulosten saavuttamiselle. Panostamme tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen ja oppimiseen. Koulutamme henkilöstöä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen ja koordinoimme näiden taitojen opetusta. ProKoulu-toiminta tukee painopistettä *Hyvinvoiva koulumme* -teemalla, jossa on pyrkimyksenämme vahvistaa positiivista vuorovaikutusta. Tavoitteena on turvallinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristö.

ProKoulu-toimintamme toisen painopisteen *Hyvät teot ympärilläni* tavoitteena on, että töihin/kouluun on mukava tulla ja vuorovaikutus on myönteistä. Nostamme oppilaiden kokemuksen kuulluksi tulemisesta ja välittämisestä toimintakulttuurin lähtökohdaksi. Kiusaamisenvastaisessa toiminnassa panostamme ennaltaehkäisevään toimintaan (mm. KiVa Koulu -tunnit) sekä nopeaan kiusaamiseen puuttumiseen, huolelliseen tapausten selvittämiseen sekä seurantaan.

Liikkumisen lisääminen on tärkeä osa hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemista. Toteutamme kouluilla monimuotoista liikkumiseen kannustavaa ja liikuntaa lisäävää toimintaa.

Oppilaiden läsnäolon tukeminen

Otamme käyttöön Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutosten mukaisesti päivitetyn uuden opiskeluhoito-suunnitelman ja opetussuunnitelman luvun 5 sekä siihen liittyvän Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn mallin. Teemme Perhekeskustoimintamallin tunnetuksi kaikilla kouluilla ja luomme toimintakulttuuria yhteistyössä perhekeskustoimijoiden kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Tehokkaat opetusryhmäkoot. Opetusryhmäkokoja kasvatetaan siellä, missä mahdollista.	Perusopetusryhmien koko on 20–25 oppilasta koulujen vuosiluokilla tai yhdysluokilla, mikäli oppilasmäärät sen mahdollistavat.	tavoitteen mukaisten ryhmien osuus / perusopetusryhmien määrä
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Jokaisella koululla seurataan dokumentoidusti kiusaamiseen puuttumista ja kiusaamisen vähentymistä	Yksinäisyyden kokemus ja kiusaamisprosentti vähenee koulujen omien ja KiVa-kyselyjen perusteella	yksinäisyys ja kiusaaminen vähentynyt / koulu
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Kontiolahden läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn malli otetaan käyttöön.	Jokaisessa koulussa on toimeenpantu Kontiolahden läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn malli.	kyllä / ei
Koulujen henkilöstön oman osaamisen ja vahvuuksien näkyväksi tekeminen ja jaksamisen tukeminen; työnilo.	Opettajien yhteisopettajuuden ja kehittämistyön tuloksena syntyy uusia toimintamalleja.	raportoidut toimintamalli (lkm)/ koulu
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppilaiden liikkuminen lisääntyy ja monipuolistuu	MOVE!-testin tulokset paranevat	kyllä / ei
Oppilaiden tupakointi ja sähkösavukkeiden käyttö vähentyy	8. ja 9.-luokkalaisten päivittäinen tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden käyttö vähenee vähintään alle 10 % ikäluokasta koulujen omalla kyselyllä mitattuna.	kyllä / ei
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kontiolahden perusopetuksen yrittäjäyyspolku päivitetään ja yrittäjäyys näkyy koulujen toiminnallisessa oppimisessa.	Kullakin luokka-asteella toteutetaan koulun lukuvuoden aikana yrittäjäyyskasvatuksen mukainen toiminnallinen oppimiskokonaisuus.	toteutettu / koulu

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Oppilasmäärä, perusopetus	2 091	2 104	2 052
Oppilasmäärä 1–6	1 435	1 441	1 382
Oppilasmäärä 7–9	656	663	670
Ryhmäkoko			
· vuosiluokat 1–6	20,3	19,6	20,1
· vuosiluokat 7–9	18,5	19,5	19,3
APIP-toimintaan osallistuvien määrä	203	221	206

320 Perusopetus	TP 2022	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
		1_2023	TA				
Tuotot	888	819	724	-11,6 %			
Kulut	-20 110	-22 200	-22 479	1,3 %			
Netto	-19 223	-21 381	-21 754	1,7 %	0	0	

Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, osana esiopetusta sekä avoimena varhaiskasvatuksena. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat vahvuusperustaisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Kehitämme varhaiskasvatuksen arviointia ja laadun hallintaa parantamalla olemassa olevaa arviointiprosessia ja vahvistamalla henkilöstön arviointiosaamista. Laadun kehittämistä toteutamme pedagogisen suunnitelman sekä Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kehittämän ja ylläpitämän Valssi-järjestelmän avulla. Valssi-järjestelmästä saamme käyttöömmekansalliset sähköiseen muotoon tuotetut kriteerit sekä arviointilomakkeet, jotka perustuvat tutkittuun tietoon sekä valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Osana Valssia hyödyntävää arviointiprosessia avaamme ja tarkennamme henkilöstölle arvioinnin merkitystä ja sen eri vaiheita. Tarkastelemme kriittisesti vanhoja arviointikäytäntöjä sekä juurrutamme kehittävän arvioinnin prosessia henkilöstölle. Valssi-järjestelmän käyttöönotto edellyttää uuden oppimista kaikilta ja tuo varhaiskasvatuksen esimiestyöhön lisätyötä erityisesti järjestelmän hallinnoimiseen sekä arviointiprosessin toteuttamiseen liittyen.

Pedagogiseen suunnitelmaan on yhdistetty varhaiskasvatuksessa jo käytössä olleet lomakkeet laadukkaaksi ja selkeäksi laadunhallinnan kokonaisuudeksi, jonka avulla toiminnan suunnittelu ja arviointi on entistä selkeämpää. Pedagogisen suunnitelman avulla reflektuimme varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, inklusioiden toteutumista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toiminnallista kehittämistä.

Varhaiskasvatuksen lakiuudistus lapsen tukeen liittyen tuli voimaan syksyllä 2022. Uudistuksen myötä lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena ja lähtökohtaisesti tuki tulisi toteuttaa lapsen omassa varhaiskasvatusyksikössä. Tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista tulee tehdä hallintopäätös ja tehostetun ja erityisen tuen päätökset tulee huomioida ryhmäkoossa tai henkilöstömäärässä. Tukea tarvitsevien lasten määrä on huomattava ja tukea tarvitsevia lapsia on lähes kaikissa yksiköissä ja päiväkotiryhmissä, jopa alle 3-vuotiaiden ryhmissä. Tämä on lisännyt ja lisää edelleen henkilöstöressurssien tarvetta ja vaikeuttaa talousarviossa pysymistä, koska uusille lisäressurssintarpeille ei ole varattu budjetissa lisärahaa. Tuen tarpeita emme pysty pääsääntöisesti huomiomaan pienentämällä lapsiryhmän kokoa, koska jo nyt tiedossa olevien uusien varhaiskasvatushakemusten perusteella tulemme tarvitsemaan kaikki käytössä olevat paikat. Olemassa olevien paikkojen riittävyyteen vaikuttaa heikentävästi se, että suurin osa uusista aloittavista lapsista on alle 3-vuotiaita, jopa alle 1-vuotiaita, jolloin yhteen ryhmään ei voi sijoittaa kuin 12 lasta sen sijaan, että yli 3-vuotiaita ryhmään voi sijoittaa 21. Nykyisen suuntauksen jatkuminen tarkoittaa sekä uusien varhaiskasvatuspaikkojen että henkilöstön lisätarvetta.

Pedagogisina painopisteinä jatkamme vuonna 2024 inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamista kiertävien varhaiskasvatuksen erityisopettajien avulla. Vahvistamme edelleen kolmitasoisien tuen toteuttamisen osamista sekä yhteistyötä muiden tukeen liittyvien toimijoiden kanssa.

Alle 3-vuotiaiden määrän lisääntymisen myötä tarvitsemme jatkossa entistä enemmän henkilöstöä, joilla on vahvaa osaamista alle 3-vuotiaiden pedagogiikasta. Yhtenä kehittämisen painopistealueena onkin pedagogiikan ja osaamisen kehittäminen alle 3-vuotiaiden ryhmissä. Edelleen huomioimme lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa yhtenä indikaattorina olevan lasten ylipainon kehittämällä aktiivisen liikkumisen toimintatapoja. Jokaiseen yksikköön nimettyjen liikuntavastaavien avulla varmistamme, että liikunta on kaikissa yksiköissä vahvasti mukana arjen toiminnassa. Lasten hammashoidon tehostamiseksi teemme

yhteistyötä vanhempien kanssa ottamalla asian puheeksi muun muassa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Lisäksi teemme yhteistyötä hammashoidon henkilöstön kanssa lasten hampaiden harjauksen opettamisessa. Jatkuvana painopisteenä meillä on lasten hyvinvoinnin tukeminen siten, että vahvistamme sensitiivistä vuorovaikutusta, tuemme lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymistä sekä vahvistamme yhteisöllisyyttä ja ryhmään kuulumisen tunnetta.

Tuemme lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Kehitämme käytänteitä, mm. varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja, joiden avulla päästään entistä aikaisemmin toteuttamaan toimintamalleja, joissa tuetaan lapsen hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa. Perheohjaus toimii tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa tukien huoltajien kasvatustyötä mahdollisimman ennaltaehkäisevästi. Vahvistamme myös kasvatushenkilöstön osaamista perheiden kohtaamisessa perheohjaajien avulla.

Esiopetuksessa kehitämme opiskeluhoillon toimivuutta ja yhteistyötä. Jatkamme esiopetusryhmissä joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintaa yhteistyössä koulujen kanssa sekä vahvistamme yhtenäisen esiopetuksen toimintakulttuuria.

Jatkamme edelleen esimiesten työhyvinvoinnin kehittämistä ja tukemista. Vakiinnutamme vertaistuen ja varajohtajajärjestelmän toimintakäytänteitä sekä mietimme, kuinka voimme työtehtävien uudelleenjärjestelyjen avulla helpottaa esimiesten työkuormaa ja mahdollistaa enemmän aikaa varsinaiselle esimiestyölle.

Tulevana vuonna tehostamme koulujen loma-aikoina varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että yhdistämme ryhmiä ja yksiköjä niin paljon kuin mahdollista. Tavoitteena on, että saamme järjestettyä henkilöstön lomat siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen ja saamme säästettyä henkilöstökuluissa.

Vuoden 2023 aikana yksityisten päiväkotien määrä on vähentynyt Kontiolahdella kahdella yksiköllä ja huolenä on, että yksityinen varhaiskasvatus vähenee jatkossa edelleen. Yksityisten päiväkotien lakkautuminen tarkoittaa sitä, että kunnallisia paikkoja tulee lisätä, koska kunnan vastuulla on järjestää paikka kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille. Palvelusetelin arvo on Kontiolahdella valtakunnallisesti verrattuna edullisimmasta päästä ja sääntökirja mahdollistaa palvelusetelin arvon tarkistamisen tulevana syksynä. Tässä talousarvioesityksessä ei ole huomioitu mahdollista palvelusetelin arvon indeksikorotusta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Taloudellinen varhaiskasvatuksen järjestäminen loma-aikoina ryhmiä ja yksiköjä yhdistämällä sekä suunnittelemalla henkilöstön lomiam siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen.	Loma-aikojen varhaiskasvatus järjestetty siten, että aukiolevien ryhmien täyttö on 100 %.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Työhyvinvoinnin kehittäminen tiimitasolla tiimisopimuksen avulla	Kaikki ryhmät ovat arvioineet tiimensä toimintaa ja ilmapiiriä tiimisopimuksen avulla ja sopineet yhteiset toimintatavat	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Jatkamme pedagogiikan kehittämistä alle 3-vuotiaiden ryhmissä osaamiskartoituksen pohjalta	Henkilöstö on saanut tarvitsemansa koulutuksen alle 3-vuotiaiden pedagogiikasta ja osaaminen on vahvistunut	

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Perheiden kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen lapsen hyvinvoinnin tukemisessa yhteistyölomakkeen avulla	Varhaiskasvatuksen yhteistyömake on käytössä kaikissa yksiköissä.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitetään ja yhtenäistetään tiimivastaavien osaamista ja toimintaa	Tiimivastaaville on laadittu työkuva ja aloitettu osaamisen kehittäminen	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	677 (ka)	650	670
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa	219 (ka)	195	150
Kotihoidon tuen piirissä	194 (ka)	192	180
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 197	1 950	1 950

	TP 2022	muutettu TA 1_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
360 Varhaiskasvatuspalvelut						
Tuotot	866	760	625	-17,7 %		
Kulut	-12 606	-14 333	-14 134	-1,4 %		
Netto	-11 740	-13 573	-13 509	-0,5 %	0	0

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävänä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johtavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden vahvistaminen. Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytetään. Kehitämme lukion markkinointia ja houkuttelevuutta markkinointiryhmän ja kunnan sivistystoimen suunnitelmien pohjalta. Laaditaan lukion brändityön pohjalta valmistellut uudet markkinointimateriaalit, esitteet ja videot.

Oppimisen ja opiskelutaitojen kehittäminen. Järjestetään lukion vaatimusten mukaisten opiskelutaitojen ja perusopetuksen oppisisältöjen saavuttamiseksi tuki- ja kertauskurssit kielissä ja matemaattisissa aineissa. Arvioidaan uudelleen sähköisten oppimateriaalien ja perinteisen manuaalisten oppimateriaalien merkitystä oppimisessa.

Lukio-opintojen kansainvälisyys taataan. Osallistutaan Erasmus+ -hankkeeseen vuosille 2023–2025. Huolehditaan lukion laajasta kielivalikoimasta tukemalla ns. lyhyiden kielten (saksa, venäjä, ranska) opiskelua.

Lukion valinnaisainetarjontinta, eli paikallisten opintojen tarjontaa (kuten Lapin leirikoulu, urheiluvalmennus, kansainvälisyyskurssit) pidetään laajana lukion vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi, kuitenkin huomioiden kunnan taloustilanteen vaikutus lukion resurssiin.

Työelämävalmiuksien lisääminen. Tuemme lukiolaisten työelämävalmiuksien kehittämistä työpaikkavierailuilla, yritysesityillä ja lukion Tulevaisuus-foorumilla. Mahdollistamme lukiolaisille korkeakouluopintoihin tutustumisen sekä pienimuotoisen verkkokurssien suorittamisen.

Kontiolahden lukiossa on aloitettu urheiluvalmennuksen ja lukio-opintojen yhdistävä toteutusmalli syksyllä 2022. Samoin on aloitettu pilottikokeiluna ampuja- ja maastohiihtäjävalmennuksessa oleville lukio-opiskelijoille mahdollisuus tehdä joustavia lukio-opintoja Kontiolahden lukiossa ns. ensilumenleirin aikaan, eli 2. jaksolla. Niin urheiluvalmennus kuin ensilumenleirin aikaisen opiskelun toteutusmalliakin jatketaan ja kehitetään taloustilanne huomioiden lukuvuodella 2024–2025.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Lukiokoulutuksen järjestäminen taloudellisesti.	ulkoinen toimintakate 2024 < alkuper. TA2023 ulkoisen toimintakate	

Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Korkeakouluopintoihin tähtäävä toisen asteen koulutus säilyy Kontiolahdessa. Vastataan sivistysvaltion tarpeisiin.	Lukiokoulutus säilyy houkuttelevana niin, että lukioon hakeutuu vuosittain > 60 opiskelijaa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen.	Ylioppilaskokeiden tulosten kansallisessa vertailussa sijoittuminen P-K:n lukioissa parhaaseen kolmannekseen.	
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielioopintoihin ja lukion kansainvälisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuminen ja kv. opintomatkojen järjestäminen (Erasmus+, Euroopan leirikoulu ja kielten opintomatkat).	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukiota arvostetaan aktiivisena toimijana Kontiolahden kunnan imagossa ja vahvuuksissa. Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet > 5	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistamme lukion yrittäjyyskasvatusta. Osallistuminen yritysvierailuihin ja lukiolaisten omat yritysidealat.	Yritysvierailujen tai yrittäjätaapaamisten järjestäminen > 2 tilaisuutta	
Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Lukion opiskelijamäärä	215	212	200
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	51	58	55
Suoritettut verkko-opintojen kurssit	20	15	15
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	60	40	38

370 Lukiokoulutus	TP 2022	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
		TA	1_2023				
Tuotot	58	39	39	0,0 %			
Kulut	-1 718	-1 909	-1 849	-3,1 %			
Netto	-1 660	-1 870	-1 810	-3,2 %	0	0	

Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Tuntitilaus seutuopistolta on voimassa vuoden 2024 loppuun.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle jokaisella kylällä.	Kurssitoimintaa järjestetään kattavasti Kontiolahden alueella.	opetusta / kylät
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan monipuoliset tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon.	Seutuopiston toimintaa on tarjolla kaikissa kuntamme koulurakennuksissa. Etäopetus huomioidaan kurssitarjonnan järjestämisessä.	opetusta / toiminnassa oleva koulu
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioidaan kurssitarjonnassa.	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mukainen tuntitilaus täyttyy.	toteuma/tuntitilaus

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm	1 681	1 300	1 254
Konservatorion opiskelijamäärä	91	80	87
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	68	85	66

		muutettu TA				
380 Vapaa sivistystyö	TP 2022	1_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0			
Kulut	-402	-392	-419	6,7 %		
Netto	-402	-392	-419	6,7 %	0	0

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen vapaa-aikapääällikkö

Toiminta-ajatus

Järjestämme kuntalaisille vapaa-ajan palveluja, joilla edistämme eri ikäisten asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Yleisötapahtumien määrä sopeutetaan vähentyneisiin resursseihin ja järjestettävät tapahtumat ovat joulun-avaus, kyläkiertue ja 2–3 navettakonserttia. Lisäksi järjestämme Pohjois-Karjalan maakuntaviestin Kontiolahden ampumahiihtostadionilla 24.2.2024. Keskitymme perustoimintoihin: aloitamme kulttuurisuunnitelman päivittämisen, vakiinnutamme kirkonkylän nuorisotilan ja koulunuorisotyön toiminnot sekä tuotamme vapaa-aikapalveluja liikkuvan palvelumallin mukaisesti kunnan eri alueille resurssien mahdollistamissa rajoissa.

Arvioimme liikkumisohjelman etenemistä ja jatkamme sen toimeenpanoa sekä liikuntapaikkasuunnitelman hankkeiden toteuttamista poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vuokrattavien tilojen/kaluston markkinointi ja taksojen tarkastaminen tulojen lisäämiseksi.	Vuokratulot kasvavat 10 %.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Vahvistamme vapaa-aikapalvelujen henkilöstön hyvinvointia ja yhteishenkeä.	Henkilöstön vaihtuvuus vähenee.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kirkonkylällä tapahtuvan nuorisotyön vakiinnuttaminen ja toiminnan sisältöjen kehittäminen yhdessä nuorten kanssa.	Kirkonkylän nuorisotila on avoinna 3 x viikossa.	
Koulunuorisotyön toimintamallin jatkaminen.	Koulunuorisotyötä tehdään molemmissa yhtenäiskouluissa.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Toteutamme Liikkuva Kontiolahti -liikkumisohjelman väliarvioinnin.	Liikkumisohjelman tahtotiloista ¾ on toteutunut vuoden 2024 loppuun mennessä.	
Aloitamme kulttuuriohjelman rakentamisen.	Kulttuuritoiminnan kehittämisen painopisteet on valittu.	

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitämme Kontiorannan Muistojen raja -museota hankerahoituksella.	Muistojen raja -museon sisällöt lisääntyvät.	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Yleisötahtumat, osallistujamäärä	3 435	15 000	2 000
Liikuntapalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	10 353	10 000	8 000
Retket ja leirit, osallistujamäärä	619	300	200
Nuorisopalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	649	2 000	1 000
Nuorisotilat, käyntikerrat	5 371	5 000	5 000

		muutettu TA 1_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
390 Vapaa-aikapalvelut	TP 2022					
Tuotot	226	347	282	-18,7 %		
Kulut	-3 099	-3 666	-3 554	-3,1 %		
Netto	-2 873	-3 319	-3 272	-1,4 %	0	0

		muutettu TA 1_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2022					
Tuotot	2 038	1 965	1 670	-15,0 %	0	0
Kulut	-38 706	-43 200	-43 150	-0,1 %	0	0
Netto	-36 668	-41 236	-41 480	0,6 %	0	0